

۴. عنوان کتاب: جامعه‌شناسی تاریخی امنیت در ایران

درباره کتاب: با اجرای طرح تحقیقاتی "تحلیل جامعه‌شناختی امنیت در ایران، با تأکید بر رویکردی تاریخی" که در منظومه تحقیقاتی طرح جامع مطالعات امنیت اجتماعی قرار دارد، عوامل، مؤلفه‌ها و پدیده‌های تاریخی مؤثر بر امنیت اجتماعی ایران در دو قرن اخیر شناسایی و رابطه هر یک از آنها با مقوله امنیت اجتماعی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در حال حاضر کسانی که در ایران فعالیت‌های تحقیقاتی و کارشناسی در این حوزه انجام می‌دهند اغلب از منابع غربی به عنوان مرجع استفاده می‌کنند. در صورتی که تفاوت‌های زیادی بین مؤلفه‌ها و شاخصه‌های جوامع غربی و ایرانی وجود دارد که موجب کاهش درجه صحت و دقت فعالیت‌های علمی، تحقیقی و کارشناسی خواهد شد و بعضاً موجب انحراف و خطا در به‌کارگیری نتایج تحقیق می‌شود.

البته ادبیات نظری غربی در مدل نظری و الگوی پرداخت علمی و برخی مؤلفه‌ها، شاخصه‌ها، نظریه‌ها و مفاهیم می‌تواند مورد بهره‌برداری قرار گیرد، لیکن متناسب با نیازهای جامعه ایرانی اسلامی باید مورد نقد و ارزیابی قرار گیرد. بنابر این نتایج این تحقیق در کنار نتایج دو تحقیق دیگر؛ "درآمدی نظری بر امنیت جامعه‌ای؛ مفاهیم، مؤلفه‌ها و نظریه‌ها" و "امنیت اجتماعی شده از دیدگاه اسلام" زمینه لازم را برای نظریه‌پردازی در حوزه امنیت جامعه‌ای پدید خواهد آورد.

اهداف تحقیق

برای دستیابی به نظریه بومی امنیت اجتماعی در ایران یکی از مهم‌ترین راه‌ها، تحقیق به شیوه تاریخی و کشف واقعیت‌های تاریخی و سامان‌دهی آنها در قالب یک نظریه است، رویکردی که به غنای نظریه جامعه‌شناختی، در مقیاس جهانی نیز کمک کرده است. در این شرایط بازخوانی واقعیت‌های مهم تاریخی علاوه بر مساعدت در غنای نظریه جامعه‌شناختی ایران، ما را در جهت ارائه یک مدل بومی برای موضوع خاص "امنیت اجتماعی در ایران" یاری خواهد کرد. بنابراین، این تحقیق در راستای یکی از مهم‌ترین اهداف طرح جامع مطالعات امنیت اجتماعی در ایران، یعنی بسترسازی برای نیل به نظریه بومی امنیت در ایران، قرار می‌گیرد. اهداف این تحقیق، به دو دسته کلی و اختصاصی به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

هدف‌های کلی

- ۱- بررسی و شناخت ویژگی‌های تاریخی ایران که در امنیت اجتماعی مؤثر به نظر می‌رسند.
- ۲- زمینه‌سازی شناختی برای ارائه نظریه بومی امنیت اجتماعی در ایران.

هدف‌های اختصاصی یا جزئی

- ۱- تحلیل رابطه برخی از مهم‌ترین پدیده‌های تاریخی با مقوله امنیت اجتماعی.
- ۲- تعیین نقش متغیرهای شش‌گانه^۱ در امنیت اجتماعی ایران.

^۱ رجوع شود به پرسش‌های فرعی تحقیق

پرسش اصلی تحقیق: مهم‌ترین عوامل، مؤلفه‌ها و پدیده‌های تاریخی ایران که بر وضعیت امنیت اجتماعی مؤثر بوده‌اند، کدام است؟ و نحوه ارتباط و تأثیرگذاری آنها بر امنیت اجتماعی چگونه است؟

پرسش‌های فرعی تحقیق

- ۱- وضعیت جغرافیایی ایران (کمبود آب)، چه تأثیراتی بر امنیت اجتماعی ایران داشته است؟
- ۲- فرهنگ ناشی از وضعیت جغرافیایی ایران (قبیله‌گرایی) چه تأثیراتی بر امنیت اجتماعی بر جای گذاشته است؟
- ۳- روند اندیشه‌ورزی در ایران چه تأثیراتی بر امنیت اجتماعی بر جای گذاشته است؟
- ۴- ساختار سیاسی ایران چه تأثیراتی بر امنیت اجتماعی بر جای گذاشته است؟
- ۵- نفوذ مدرنیته غربی در ایران چه تأثیراتی بر امنیت اجتماعی بر جای گذاشته است؟
- ۶- مذهب و اعتقادات دینی چه آثاری بر امنیت اجتماعی در ایران داشته است؟

این کتاب که سومین اثر منتشر شده توسط گروه پژوهشی جامعه و امنیت می‌باشد، حاصل اجرای دومین طرح تحقیقاتی با عنوان *تحلیل جامعه‌شناختی امنیت در ایران با تأکید بر رویکردی تاریخی* است که توسط استاد و محقق گرامی آقای دکتر سیدمحمد میرسندسی به انجام رسیده است. آقای دکتر محمدرضا جوادی یگانه نظارت بر این تحقیق را برعهده داشته و آقای دکتر سعید مجردی این تحقیق را داوری نموده‌اند که از این فرهیختگان محترم قدردانی می‌شود.